

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

TARYBA

TARYBOS REZOLIUCIJA DĖL 2023–2026 M. ES DARBO PLANO KULTŪROS SRITYJE

(2022/C 466/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIPAŽINDAMA:

- tai, kad kultūra yra begalinis įkvėpimo ir inovacijų šaltinis, žmonijos ir estetikos, mūsų bendros kalbos ir paveldo atspindys ir viena iš esminių mūsų tapatybės ir bendruomenių dalių;
- kultūros, kaip neatsiejamą darnaus vystymosi ir pozityvios visuomenės transformacijos elemento, vaidmenį;
- didėjančią ES vertybių, įskaitant saviraišką ir kūrybos laisvę, svarbą;
- kultūros ir kūrybos sektorių indėlį į užimtumą ir ES ekonomiką;
- kultūros vaidmenį plėtojant ES išorės santykius ir bendradarbiaujant su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma Europos Taryba ir UNESCO;
- ankstesnius Tarybos darbo planus kultūros srityje ir pasiektus rezultatus;

ATSIŽVELGDAMA Į:

- tebesitęsiantį Rusijos karą prieš Ukrainą – ES šalių kandidatę, kuris yra akivaizdus tarptautinės teisės pažeidimas ir išpuolis prieš žmogaus teises ir pagrindines ES vertybes bei principus, dėl kurio kyla grėsmė, kad bus sunaikintas turtingas Ukrainos kultūrinis gyvenimas ir paveldas, ir kuris nulėmė didžiausią piliečių persikėlimą Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo, ir nerimą keliančią energetikos krizę;
- didelį COVID-19 pandemijos poveikį visai visuomenei, kiekvienam asmeniui ir daugeliui ekonomikos sektorių, ypač kultūros ir kūrybos sektoriams, kurių daugelis ir toliau kenčia nuo jos padarinių;
- spartėjantį klimato kaitos tempą, biologinės įvairovės nykimą ir su tuo susijusį poreikį paspartinti perėjimą prie darnesnio vystymosi – šį perėjimą kultūra gali pagreitinti didinant informuotumą, užtikrinant kūrybiškumą ir inovacijas;
- vykstančius procesus, pavyzdžiui, skaitmeninimą ir nuolatinį iššūkių, kaip antai specifinės menininkų, kūrėjų ir kitų kultūros sektoriaus specialistų darbo sąlygos;

PRIMINDAMA:

- susijusius pagrindinius politinius dokumentus, išdėstytus šios rezoliucijos II priede;
- kultūros aspekto integravimo į visas atitinkamas politikos sritis, programas ir iniciatyvas svarbą ir didesnės sinergijos poreikį;
- pastangas, kurių imtasi siekiant plėtoti ir įgyvendinti strateginę ES požiūrį į tarptautinius kultūrinius ryšius,

SUSITARIA

dėl toliau nurodytų visa apimančių prioritetų, susijusių su jų indėliu stiprinant Europos kultūrinį bendradarbiavimą, skatinant kultūrų įvairovę ir kuriant Europos pridėtinę vertę, taip pat – atsižvelgiant į tai, kad per ateinančius ketverius metus reikia imtis bendrų veiksmų – dėmesį skiriant pagrindiniams iššūkiams ir tinkamai laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų:

- a) *Menininkai ir kultūros sektoriaus specialistai: kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas*
- b) *Kultūra žmonių labui: dalyvavimo kultūriniame gyvenime ir kultūros vaidmens visuomenėje didinimas*
- c) *Kultūra planetos labui: kultūros galios išnaudojimas*
- d) *Kultūra siekiant bendra kūryba grindžiamų partnerystių: ES išorės santykių kultūrinio aspekto stiprinimas*

PRAŠO KOMISIJOS IR SAJUNGOS VYRIAUSIOJO ĮGALIOJIMO UŽSIENIO REIKALAMS IR SAUGUMO POLITIKAI JŲ ATITINKAMOSE KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

- ne vėliau kaip 2026 m. balandžio mėn. parengti darbinį dokumentą dėl preliminarinių pagrindinių šio ES darbo plano įgyvendinimo išvadų, remiantis savanoriška rašytine valstybių narių pateikta informacija, ir ne vėliau kaip 2026 m. birželio mėn. priimti galutinę ataskaitą;
- remiantis išankstinėmis konsultacijomis su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais apsvarstyti galimybę pasiūlyti ES kultūros strateginę programą, kuri atspindėtų I priede išdėstytus pagrindinius principus ir kuria būtų siekiama strategiškai integruoti kultūros politikos perspektyvą ir kultūros vertybes į visas atitinkamas ES politikos sritis, programas ir iniciatyvas. ES darbo planuose kultūros srityje ir toliau bus pirmenybės tvarka išdėstomi ir nustatomi specifiniai kultūrinio bendradarbiavimo Europos lygmeniu veiksmai.

I PRIEDAS

I. PAGRINDINIAI PRINCIPAI

ES darbo planas kultūros srityje grindžiamas tokiais pagrindiniais principais:

- kultūra, įskaitant kultūros paveldą, turi savąją vertę ir prisideda prie europinės tapatybės stiprinimo;
- kultūrų ir kalbų įvairovė yra viena iš pagrindinių ES vertybių ir turi būti gerbiama, skatinama ir stiprinama, be kita ko, pasitelkiant judumą ir kūrybinių sklaidą;
- meninės raiškos ir kūrybiškumo laisvė yra labai svarbi žmogaus gebėjimui įveikti iššūkius, kritiškai mąstyti, diegti inovacijas ir išradinėti, todėl ji turi būti skatinama ir remiama visais reikiamais būdais;
- kultūrų įvairovė ir kultūrų dialogas yra labai svarbūs propaguojant ir ginant žmogaus teises, jie skatina tarpusavio supratimą, padeda užkirsti kelią konfliktams ir juos spręsti, skatina susitaikymą, taiką ir tarptautinį stabilumą, o bet koks netinkamas kultūros naudojimas siekiant skleisti karo propagandą ir dezinformaciją ar kurstyti neapykantą yra nesuderinamas su ES pagrindinėmis vertybėmis ir principais;
- kultūra svariai prisideda prie darnaus vystymosi, ekonomikos ir socialinės įtraukties, stiprinant teritorinę sanglaudą;
- kultūra turi potencialo skatinti lygybę ir abipusę pagarbą, taip pat kovoti su visų formų smurtu, diskriminacija, netolerancija ir išankstiniu nusistatymu;
- įgyvendinimas turėtų būti remiamas optimaliai naudojant kokybiškus duomenis ir statistiką.

II. PRIORITETINĖS SRITYS

a) **Menininkai ir kultūros sektoriaus specialistai: kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas**

Kultūros ir kūrybos ekosistema neįmanoma be žmonių, kurie kuria įvairiausių formų kultūrinį turinį: menininkų ir kitų kultūros bei kūrybos sektorių specialistų, institucijų ir organizacijų. Todėl būtini stiprūs kultūros ir kūrybos sektoriai. Tačiau šiems sektoriams būdinga savarankiškas darbas, mažosios ir labai mažos įmonės, didelis konkurencingumas ir susiskaidžiusios rinkos. Pastebima tendencija, kad menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų karjeros paprastai būna pagrįstos projektais ir jiems būdingas didelis judumas. Jų pajamos yra dažnai nereguliarios ir neprognuojamos, taip pat jie derina kelis darbus, kad užsidirbtų pragyvenimui.

COVID-19 pandemijos metu kultūros ir kūrybos sektoriai parodė didelį gebėjimą prisitaikyti ir novatoriškumą. Nepaisant to, jie buvo labai paveikti ir vis dar jaučia pandemijos padarinius.

Tebesitęsianti Rusijos invazija į Ukrainą ir jos poveikis kultūros ir kūrybos ekosistemai pabrėžia neatsiejamą kultūros veikėjų vaidmenį demokratinėse visuomenėse ir meninės raiškos laisvės, kuriai daromas vis didesnis spaudimas, apsaugos svarbą.

Dabar labiau nei bet kada reikia skubiai toliau stiprinti kultūros ir kūrybos sektorių atsparumą, remti jų atsigavimą ir įvairovę, skatinti juos siekti tvarumo tikslų, pasinaudoti naujomis pandemijos paspartintomis tendencijomis, be kita ko, skaitmeninėje aplinkoje, ir užtikrinti tinkamas darbo sąlygas visiems kultūros bei kūrybos sektorių specialistams, kad būtų galima išgirsti daugiau nuomonių šiame nepriklausomame ir dinamiškame sektoriuje.

b) **Kultūra žmonių labui: dalyvavimo kultūriniame gyvenime ir kultūros vaidmens visuomenėje didinimas**

Kultūra, įskaitant kultūros paveldą, atlieka labai svarbų vaidmenį mūsų demokratijose ir asmenų gyvenime. Dalyvavimas su kultūra ir kultūros paveldu, kūrybiškumu ir menu susijusioje veikloje daro teigiamą poveikį įvairaus amžiaus ir kilmės žmonėms; jis gerina žmonių gyvenimo kokybę ir asmenų bei bendruomenių sveikatą ir bendrą gerovę. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime palengvina socialinę ir teritorinę sanglaudą, kartu puoselėja pagarbą kultūrų bei kalbų įvairovei ir sudaro sąlygas atviram dialogui pilietinėje visuomenėje.

Kultūrų ir kalbų įvairovė yra viena iš svarbiausių Europos vertybių, todėl ji turi būti gerbiama ir skatinama, ypatingą dėmesį skiriant mažiau vartojamoms kalboms. Ypatingas dėmesys reikalingas siekiant užtikrinti vaikų ir jaunimo dalyvavimą kultūriniame gyvenime ir jų skaitymo gebėjimus, skatinant jų kūrybiškumą ir praturtinant jų patirtį. Taip pat svarbu laikytis įtraukaus požiūrio pažeidžiamų ir nepalankioje padėtyje esančių grupių atžvilgiu.

Kultūros įstaigos atlieka labai svarbų vaidmenį stiprinant demokratiją ir socialinę gerovę, nes jos palaiko ryšius su visa bendruomene, suteikia įperkama arba nemokama prieigą prie žinių ir informacijos, visapusiškai paisant intelektualinės nuosavybės teisių, didina gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, sukuria bendrą dialogo ir diskusijų platformą ir taip stiprina socialinę integraciją bei bendruomenės angažavimąsi ir galiausiai prisideda prie kovos su dezinformacija, neapykantą kurstančiomis kalbomis ir melagingomis naujienomis. Ši kultūros įstaigų vaidmenį reikia puoselėti toliau.

Šiuo atžvilgiu dabartiniame darbo plane ypatingas dėmesys skiriamas bibliotekų plėtros skatinimui. Daug bibliotekų taip pat užtikrina taikią ir saugią aplinką pažeidžiamiesiems asmenims, o tai šiuo metu yra ypač aktualu daugeliui iš Ukrainos persikėlusius asmenų, kuriems reikia fizinės ir dvasinės užuovėjos.

c) **Kultūra planetos labui: kultūros galios išnaudojimas**

Kultūros ir kūrybos ekosistemos Europoje ir už jos ribų susiduria su tiek gamtos, tiek žmogaus keliamomis didelėmis grėsmėmis – ypač klimato kaita daro ilgalaikį poveikį Europos kultūros ir kūrybos sektoriams. Labai svarbu, kad kultūros paveldas ir kultūros bei kūrybos sektoriai būtų pasirengę būsimeis iššūkiams. Laikas imtis veiksmų dėl pasirengimo valdyti riziką kultūros paveldo srityje ir dėl kultūros paveldo atsparumo klimato kaitai stiprinimo. ES tęs ir intensyvins kovą su neteisėta prekyba kultūros vertybėmis.

Kultūra, įskaitant kultūros paveldą, prisidedama prie perėjimo prie darnesnio vystymosi, reikalingo, kad būtų pasiekti Europos žaliojo kurso ir Darbotvarkės iki 2030 m. tikslai. Šiame kontekste svarbų vaidmenį atlieka ir skaitmeninės technologijos. Todėl reikia toliau stiprinti inovacijas kultūros ir kūrybos sektoriuose, skaitmeninę transformaciją ir kultūros bei kultūros paveldo prieinamumą skaitmeninėje erdvėje. Šiuo atžvilgiu svarbų vaidmenį atliks EIT ŽIB „Kultūra ir kūrybiškumas“⁽¹⁾. Taip pat būtina laikytis subalansuoto požiūrio į apstatytą aplinką. Plataus masto naujojo europinio bauhauzo (NEB) iniciatyvos propagavimas galėtų padėti didinti informuotumą apie kokybiškos architektūros ir apstatytos aplinkos svarbą.

Be to, turėtų būti tobulinami moksliniai tyrimai ir kultūros statistika, kad būtų galima geriau stebėti kultūros ir kūrybos sektorių veiklos rezultatus ir parengti veiksmingą įrodymais pagrįstą politiką jiems remti. Eurostatas turėtų atlikti pagrindinį ir vis svarbesnį vaidmenį bendradarbiaudamas su kitomis tarptautinėmis ir nepriklausomomis organizacijomis, dirbančiomis kultūros ir kūrybos sektorių mokslinių tyrimų ir statistikos srityje.

d) **Kultūra siekiant bendrą kūryba grindžiamų partnerysčių: ES išorės santykių kultūrinio aspekto stiprinimas**

Europos kultūros turtingumas ir laisvė, pilietinėje visuomenėje įtvirtintas ES požiūris „iš apačios į viršų“ ir tvirtas ES angažavimasis bendroje kūryboje yra svarbūs tarptautinių santykių privalumai siekiant kurti tvarias lygiateises partnerystes. Labai svarbu visapusiškai išnaudoti šį potencialą ne tik didinant kultūrinio bendradarbiavimo veiksmų ir projektų skaičių, bet ir didinant jų matomumą ir sklaidą.

Rusijos karas prieš Ukrainą yra akivaizdus tiek laipsniškai kintančių geopolitinių realijų, tiek netinkamo kultūros ir paveldo naudojimo siekiant padėti pateisinti karinę agresiją ženklas. Šiomis aplinkybėmis bendra kūryba kultūros sektoriuje gali autentiškai paremti ir patikimai skleisti mūsų europines vertybes, įskaitant menines laisves ir kultūrines teises, didžiojoje pasaulio dalyje ir taip padėti neleisti plisti autoritarinių sistemų skleidžiamai informacijai.

Atsižvelgiant į mūsų planetos ateitį ir bendrą tvarumo tikslą, reikia didesnio kultūros užmojo siekiant pokyčių ir intelektualinio dialogo, kuris sudarytų sąlygas bendriems požiūriams laikantis naujojo europinio bauhauzo (tvaru, įtrauku ir gražu) iniciatyvos. Glaudus koordinavimas ES lygmeniu ir kultūros aspekto integravimas į visas atitinkamas ES išorės veiksmų sritis ir atitinkamas finansines priemones bus labai svarbūs siekiant stiprinti kultūros vaidmenį ES išorės santykiuose.

III. ĮGYVENDINIMAS IR DARBO METODAI

1. Taryba prašo valstybių narių, Komisijos ir, kiek tai susiję su išorės veiksmų aspektais, Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendradarbiauti įgyvendinant veiksmus pagal darbo planą remiantis tęstine darbotvarka, išdėstyta IV skyriuje ir A priede. A priede pateiktas tvarkaraštis yra orientacinio pobūdžio ir jį atitinkamai įgyvendins pirmininkausiančios valstybės narės.

⁽¹⁾ Europos inovacijos ir technologijos instituto žinių ir inovacijų bendrija (<https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>)

2. Tikimasi, kad reguliarus valstybių narių, ES institucijų, pilietinės visuomenės, tarptautinių organizacijų ir trečiųjų valstybių partnerių dialogas ir bendradarbiavimas padės sukurti holistinį požiūrį, kurį taikant remiama sinergija ir, kai tinkama, politikos suderinamumas, skatinamas tarpusavio mokymasis ir galima pasiekti geresnių rezultatų.
3. Darbo plano įgyvendinimas ir programos „Kūrybiška Europa“ įgyvendinimas pagal jos metinius darbo planus ir kitas su kultūra susijusias programas bei veiklą turėtų vienas kitą papildyti sinerginiu būdu.
4. ES darbo planą kultūros srityje turėtų stebėti Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė ir prireikus Taryba gali jį pakoreguoti atsižvelgdama į pasiektus rezultatus ir (arba) atitinkamus politikos pokyčius Europos arba tarptautiniu lygmeniu.
5. Kiekvienos prioritetinės srities temos nagrinėjamos imantis kelių veiksmų (IV skyrius), taikant tinkamiausią (-ius) darbo metodą (-us). Galutiniai kiekvieno veiksmo rezultatai kartu su atitinkama ataskaita, kurioje, kai tinkama, pateikiamos išvados ir rekomendacijos, bus pateikti Kultūros reikalų komitetui ir, kai tinkama, Audiovizualinės ir žiniasklaidos darbo grupei aptarti ir galimam sprendimui dėl būsimų veiksmų priimti.
6. Labai svarbus veiksnys yra ES darbo plano kultūros srityje nuostatų ir įgyvendinimo lankstumas, kad būtų galima reaguoti į esamus ir būsimus iššūkius ir kintančią politinę aplinką.
7. Be kita ko, gali būti taikomi šie darbo metodai ⁽²⁾: atvirasis koordinavimo metodas (AKM); *ad hoc* arba Komisijos vadovaujamos ekspertų grupės ir apskritojo stalo diskusijos; tarpusavio mokymosi veikla; eksperimentiniai ir bandomieji veiksmai; idėjų kalvių susitikimai; tyrimai; konferencijos; padėties įvertinimo seminarai ar padėties įvertinimas kitoku formatu; dialogas su pilietine visuomene; formalūs ir neformalūs praktiniai seminarai; bendros iniciatyvos su Europos Taryba ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis; Tarybos išvados ir neformalūs kultūros ministerijų ir, kai tinkama, kitų ministerijų pareigūnų susitikimai.

IV. VEIKSMAI

Kalbant apie prioritetines sritis ir darbo metodus, apibūdintus II ir III skyriuose, bus vykdomi toliau nurodyti veiksmai.

a) **Menininkai ir kultūros sektoriaus specialistai: kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas**

— **Menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų statusas ir darbo sąlygos**

Darbo metodai: tolesnė veikla, susijusi su veikiančia AKM grupe; teminiai praktiniai seminarai; galima konferencija.

Pagrindimas: vykdant tolesnę veiklą, susijusią su AKM ekspertų grupe, siūloma sukurti interneto platformą, kurioje būtų teikiama informacija apie menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų darbo sąlygas ES valstybėse narėse. Platforma bus grindžiama vertingais duomenimis ir medžiaga, surinkta, be kita ko, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, atstovaujančiais įvairiems kultūros sektoriams, ir joje turėtų būti nuolat atsižvelgiama į naujausią informaciją ir naujas priemones. Be to, bus nagrinėjamos ir tokios temos kaip įvairovė, judumas ir lyčių aspektas. Tai padėtų gauti informacijos apie darbo sąlygas visoje ES ir geriau įvykdyti administracinius reikalavimus, susijusius su socialine apsauga ir kitais aspektais, pavyzdžiui, apmokestinimu. Šios temos kontekste taip pat reikėtų atsižvelgti į keitimąsi patirtimi, susijusia su Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP).

Siektini rezultatai: interneto platforma, sudaranti sąlygas suinteresuotiesiems subjektams nuolat keistis informacija ir gerosios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su menininkų ir kūrybos sektorių specialistų darbo sąlygų gerinimu; pažangos įvertinimu ir darbu, susijusiu su specialiomis rekomendacijomis dėl menininko statuso ⁽³⁾.

— **Meninė laisvė**

Darbo metodai: konferencija, po kurios pateikiamos susijusios Tarybos išvados.

⁽²⁾ Bendrosios darbo metodų gairės išdėstytos B priede.

⁽³⁾ <https://en.unesco.org/creativity/governance/status-artist>.

Pagrindimas: meninė laisvė yra viena iš esminių kultūrinio darbo dalių, o meninės laisvės apsauga, kaip paaikškėjo, yra svarbus elementas stiprinant kultūros ir demokratijos ryšį. Menininkai ir kultūros sektoriaus suinteresuotieji subjektai susiduria su naujais ir vis sudėtingesniais iššūkiais. Todėl labai svarbu dėti bendras pastangas, kad menininkai ir kultūros subjektai galėtų laisvai vykdyti profesinę veiklą visoje ES. Šis klausimas susijęs ne tik su menininkams keliamomis sąlygomis, bet taip pat lemia, kieno nuomonė išklausoma.

Siektini rezultatai: siekiant skatinti teigiamus pokyčius, keitimasis idėjomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais aptariant įvairias perspektyvas ir politikos formavimą.

— Kultūros ir kūrybos sektorių skaitmeninės transformacijos skatinimas

Darbo metodai: konferencija, po kurios galbūt bus pateiktos susijusios Tarybos išvados.

Pagrindimas: pastarąjį dešimtmetį skaitmeninimas lėmė dideles permainas kultūros ir kūrybos sektoriuose. Iš esmės pasikeitė šių sektorių specialistų veiklos metodai, jų tarpusavio santykiai ir jų ryšys su auditorija. Tačiau pastangų susiskaidymas ir nepakankamas bendradarbiavimas platesniu mastu trukdo išsivirti tvirtam ir lanksčiam požiūriui į skaitmeninę transformaciją.

Siektini rezultatai: keitimasis patirtimi siekiant nustatyti perduodamos geriausios praktikos pavyzdžius, kad būtų skatinama nuosekli ir darni skaitmeninė transformacija kultūros ir kūrybos sektoriuose.

— Kultūros ir kūrybos sektorių žaliosios pertvarkos skatinimas, ypatingą dėmesį skiriant energetikos krizei

Darbo metodai: praktinis (-iai) seminaras (-ai) / AKM; energetikos krizės padėties įvertinimas siekiant dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais.

Pagrindimas: vykdant žaliąją pertvarką, kultūros ir kūrybos sektoriai neturi būti palikti nuošalyje. Jie turi padidinti savo indėlį į tvirtą ateitį ir aktyviai dalyvauti žaliojoje pertvarkoje, klimato politikos veiksmuose ir Europos atsigavimo procese, ypatingą dėmesį skirdami dabartinei energetikos krizei, o kartu atsižvelgdami į Sąjungos geografinę įvairovę ir ypatumus. Jau išbandyta įvairi praktika ir iniciatyvos. Darbas pagal šį veiksmą turėtų atspindėti AKM grupių rezultatus, susijusius su darnaus vystymosi kultūriniu aspektu ir kultūros paveldo atsparumo klimato kaitai didinimu. Šios temos kontekste taip pat reikėtų atsižvelgti į keitimąsi patirtimi, susijusia su EGADP.

Siektini rezultatai: keitimasis patirtimi ir perduodamos geriausios praktikos pavyzdžių nustatymas kultūros ir kūrybos sektoriuose (ypač scenos meno, muzikos, muziejų, filmų gamybos srityse), be kita ko, susijusių su CO₂ skaičiuoklėmis, parama kultūros ir kūrybos sektorių pastangoms prisitaikyti prie žaliosios pertvarkos.

— Europos vaizdo žaidimų sektoriaus kultūrinio ir kūrybinio aspekto stiprinimas

Darbo metodas: eilė apskritojo stalo diskusijų ir (arba) idėjų kalvių susitikimas.

Pagrindimas: tolesnės veiklos, susijusios su Tarybos išvadomis dėl Europos kultūros ir kūrybos pramonės ekosistemos strategijos ir Europos Parlamento pranešimu savo iniciatyva ir bandomuoju projektu, susijusiais su vaizdo žaidimais, kontekste rengiant diskusijas Europos lygmeniu būtų galima nustatyti būdus, kaip paremti kultūros ir kūrybos aspektą Europos vaizdo žaidimų sektoriuje, – tai užima pagrindinę naujos kultūrinės veiklos skaitmeninėje aplinkoje poziciją. Šiose diskusijose taip pat galėtų būti nagrinėjami klausimai, susiję su finansavimo mechanizmais, visų pirma skirtais MVĮ ir startuoliams, nepriklausomumui, kūrybos laisvei ir kultūrinės raiškos įvairovei, įgūdžiais ir mokymais, kūrybinėmis ir technologinėmis inovacijomis, naujais vaizdo žaidimų naudojimo siekiant remti kultūros prieinamumą būdais, vaizdo žaidimų vaidmeniu siekiant švietimo tikslų ir t. t.

Siektini rezultatai: rekomendacijos remti Europos vaizdo žaidimų sektoriaus kultūrinį ir kūrybinį aspektą ir stiprinti Europos suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą šioje srityje.

b) Kultūra žmonių labui: dalyvavimo kultūriniame gyvenime ir kultūros vaidmens visuomenėje didinimas

— Kultūra ir demokratijos skatinimas: siekiant kultūrinės pilietybės Europoje

Darbo metodai: tarpusavio mokymasis ir galima konferencija, kurioje dalyvautų politikos formuotojai ir atitinkami kultūros ir švietimo sektorių suinteresuotieji subjektai.

Pagrindimas: atsižvelgiant į Porto Santo chartiją ir remiantis pagal 2019–2022 m. darbo planą kultūros srityje užsakytu tyrimu, būtina intensyviai ir plėsti piliečių, ypač jaunesniųjų kartų, dalyvavimą ir įteisinti sprendimų priėmimo procesus, kuriais visa bendruomenė įtraukiama į sprendimų priėmimą, kūrimą, rengimą, komunikaciją, tarpininkavimą ir įgyvendinimą. Būtina užtikrinti tarpsektorinę mokyklų, kultūros organizacijų, pilietinės visuomenės ir kitų subjektų sinergiją, kad būtų visapusiškai išnaudotas kultūros potencialas skatinti permainas siekiant stiprinti demokratiją.

Siektini rezultatai: dalijimasis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžių atranka.

— Kultūra ir sveikata

Darbo metodai: galima konferencija; galimi neformalus kultūros ministerijų ir sveikatos ministerijų pareigūnų susitikimai; trumpalaikė AKM grupė kultūros aspekto įtraukimo į sveikatos politiką klausimais – keitimasis gerosios praktikos pavyzdžiais, ypatingą dėmesį skiriant psichikos sveikatai.

Pagrindimas: kultūrinė veikla gali būti remiama ligų prevencija, sveikatingumo skatinimas, ligų valdymas ir gydymas. Kultūrinė veikla suteikia galimybę taikyti holistinį požiūrį ir daro teigiamą poveikį įvairaus amžiaus ir kilmės žmonėms, gerina žmonių gyvenimo kokybę, stiprina asmenų bei bendruomenių sveikatą ir didina jų bendrą gerovę. Taip pat daromas didelis ekonominis poveikis. AKM gali būti grindžiamas 2022 m. parengiamųjų veiksmų „Kultūra sveikatos labui“ rezultatais ir atliktais ankstesniais moksliniais tyrimais bei darbu šia tema.

Siektini rezultatai: informuotumo apie teigiamą kultūros poveikį didinimas ir labiau tarpsektorinį sprendimus priimančių asmenų bendradarbiavimo užmezgimas; rekomendacijos dėl dalyvaujamosios kultūrinės veiklos įgyvendinimo, daugiausia dėmesio skiriant psichikos sveikatai; tolesnis gerosios praktikos pavyzdžių sisteminimas.

— Ryšių užmezgimas: stiprinti bibliotekų įvairialypius vaidmenis – jos yra vartai į kultūros kūrinius, igūdžius ir europines vertybes ir jų skleidėjos

Darbo metodai: AKM grupė; praktiniai seminarai; konferencija.

Pagrindimas: bibliotekos atlieka svarbų vaidmenį Europos demokratinėje, socialinėje, kultūrinėje ir švietimo aplinkoje visais lygmenimis. Jos svariai prisideda prie demokratijos kūrimo, piliečių angažuotumo ir visuomenės dalyvaujamosios veiklos visoje ES, be kita ko, kaimo ir atokiose vietovėse, įskaitant atokiausius regionus. Jos priima įvairias grupes, rengia programas ir veiklą, atspindinčias dabartinius visuomenės iššūkius, ir suteikia prieigą prie pliuralistinės ir patikimos informacijos bei įvairaus kultūrinio turinio saugioje ir prieinamoje aplinkoje. Jos yra svarbūs vartai į vietos ir čiabuvių duomenis, žinias, mokslinius tyrimus ir kultūrą.

Siektini rezultatai: išsamių diskusijų pradėjimas ir bibliotekų propagavimo ir stiprinimo sričių išnagrinėjimas; įvairių aspektų ir sričių, kuriose esama potencialo, nustatymas ir finansavimo eilučių pagal ES programas išnagrinėjimas; politikos formuotojų ir bibliotekų specialistų subūrimas; specialistų mokymo ir tolesnės veiklos galimybių išnagrinėjimas.

— Vaikų ir jaunimo apsauga nuo žalingo turinio skaitmeninėse platformose

Darbo metodai: praktinis seminaras (-ai) / apskritojo stalo diskusija (-os).

Pagrindimas: šiuo metu labai daug vaikų ir jaunuolių dalyvauja skaitmeninėse platformose, kurios turi didžiulį teigiamą potencialą. Tačiau dėl to taip pat padidėja rizika, kad pažeidžiamos grupės susidurs su žalingu turiniu arba klaidinga informacija, taip pat priklausomybės rizika. Galima remtis Europos strategija dėl vaikams geresnio interneto, Skaitmeninių paslaugų aktu (SPA) ir Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje (AŽPD) nustatytais nepilnamečių apsaugos taisyklėmis. Be to, siekiant apsaugoti vaikus ir jaunimą nuo žalingo turinio, ypač svarbus ir aktualus yra žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas ir kritiškas žiniasklaidos ir platformų vertinimas.

Siektini rezultatai: geriausios praktikos pavyzdžių nustatymas ir rėmimas siekiant užtikrinti vaikų ir jaunimo apsaugą ir įgalėjimą internete tiek valstybės narėse, tiek ES lygmeniu.

— Įvairaus Europos kultūrinio turinio aptinkamumas skaitmeninėje aplinkoje

Darbo metodai: techninis tyrimas ir (arba) praktinis seminaras.

Pagrindimas: kultūrinio turinio aptinkamumas priklauso nuo to, kaip duomenys buvo parengti ir dokumentuojami, taip pat nuo didelių platformų, kurios veikia kaip prieigos valdytojos, vykdomo turinio valdymo. Europinis turinys turi būti aptinkamas, o ne tik tiesiog prieinamas internete. Labai svarbu remtis jau atliktu darbu ir konsultacijomis (pvz., Žiniasklaidos perspektyva, Europos audiovizualine observatorija, EUROPEANA), geriau suprasti, kokią poveikį turinio prioritetų nustatymo praktika, algoritmų rekomendacijos ir kuravimo strategijos daro kultūrų ir kalbų įvairovei, ir rasti bendrus sprendimus, kaip padidinti aukštos kokybės europinio turinio matomumą internete, įskaitant tinkamus duomenimis grindžiamus pajamų modelius.

Siektini rezultatai: rekomendacijos; novatoriškų projektų ir konkrečių priemonių, taip pat sunkumų, susijusių su prieiga prie turinio (be kita ko, neigiamiesiems ar mažesnes pajamas gaunantiems asmenims), peržiūra, daugiausia dėmesio skiriant mažiau ištirtiems ir mažiau reguliuojamiems, pavyzdžiui, muzikos ar knygų, sektoriams.

c) Kultūra planetos labui: kultūros galios išnaudojimas

— Kultūros statistika – didinti atsparumą kultūros sektoriuje ir per kultūrą

Darbo metodai: eilė praktinių seminarų ir (arba) tarpusavio mokymosi veikla; diskusijos su Eurostatu ir ES valstybių narių statistikos tarnybomis.

Pagrindimas: COVID-19 pandemija išryškino keletą struktūrinių iššūkių ir pažeidžiamų vietų kultūros ir kūrybos sektoriuose. Nacionaliniu ir ES lygmenimis jau imtasi svarbių paramos priemonių, tačiau dar reikia imtis tolesnių veiksmų, pavyzdžiui, aktyviau keisti geriausios praktikos pavyzdžiais tarp valstybių narių ir plėtoti patikimą kultūros statistiką, kurią būtų galima palyginti visoje ES, be kita ko, apie lyčių nelygybę kultūros ir kūrybos sektoriuose. Svarbu remtis 2022 m. bandomojo projekto „Europos kultūros ir kūrybos sektorių vertinimas“ rezultatais ir glaudžiai bendradarbiauti su Eurostatu.

Siektini rezultatai: valstybių narių keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais; visoje ES suderintų ir palyginamų statistinių duomenų, apimančių lyčių lygybės aspektus, darbo aspektą, ekonominę paramą sektoriui ir dalyvavimą kultūriniame gyvenime, su atitinkamu socialiniu ir demografiniu susikirtimu, nustatymas ir plėtojimas.

— Kultūros valdymas

Darbo metodai: idėjų kalvių susitikimas, po kurios galbūt bus pateiktos susijusios Tarybos išvados.

Pagrindimas: šiuo metu pasaulyje vyksta daugybė sparčių pokyčių. Todėl reikalingi nauji mąstymo būdai ir naujoviški požiūriai, o siekiant, kad kultūra taptų esmine visuomenės gyvenimo dalimi, būtina taikyti ir universalius bei integruotus požiūrius į kultūros valdymą, pagrįstus naujausiais pokyčiais, moksliniais tyrimais ir inovacijomis.

Siektini rezultatai: naujo kultūros valdymo modelio, kuriuo siekiant visapusiškai įveikti dabartinius iššūkius būtų pateikiamas į ateitį orientuotas požiūris, sukūrimas.

— Klimato politikos veiksmai pasitelkiant kultūrą, įskaitant meną ir kultūros paveldą

Darbo metodai: tolesnė veikla, susijusi su 2022 m. AKM ataskaitomis; praktiniai seminarai, po kurių galbūt bus pateiktos susijusios Tarybos išvados.

Pagrindimas: kultūra, įskaitant meną ir kultūros paveldą, gali atlikti itin svarbų vaidmenį skatinant klimato politikos veiksmus ir tvaraus vartojimo bei gamybos modelius. Kultūra gali atlikti aktyvų vaidmenį vykdamas klimato politikos veiksmus ir paskatinti keisti mąstyseną klimato krizės klausimu. Mūsų kultūros paveldas gali būti apsaugotas dalijantis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su tikslinėmis apsaugos priemonėmis, ir kartu gali būti gerosios praktikos ir žinių apie prisitaikymą prie klimato kaitos šaltinis. Bendradarbiavimas turėtų būti grindžiamas AKM ataskaitomis dėl kultūros paveldo atsparumo klimato kaitai stiprinimo ir dėl darnaus vystymosi kultūros aspekto.

Siektini rezultatai: keitimasis žiniomis apie novatoriškus meno ir kultūros požiūrius, įskaitant priemones pagal EGADP, siekiant kovoti su klimato krize ir padėti pakeisti elgesį siekiant įveikti klimato krizę; ES finansuojamų mokslinių tyrimų šia tema pažanga.

— Aukštos kokybės gyvenamoji aplinka visiems

Darbo metodai: Europos architektūros politikos direktorių (EAPD) susitikimai; NEB iniciatyvos skatinimas pasitelkiant ekspertų tinklo po AKM mainus; galimas Europos architektūros politikos konferencijos organizavimas.

Pagrindimas: atsižvelgiant į ES valstybių narių ekspertų AKM grupės darbą ir ataskaitą dėl investicijų į aukštos kokybės architektūrą ir gyvenamąją aplinką visiems (2021 m.), taip pat į Tarybos išvadą dėl kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos kaip itin svarbių NEB iniciatyvos elementų (2021 m.), kiekvieno pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu susirenka EAPD, kad apsvarstytų galimas iniciatyvas, kuriomis būtų siekiama užtikrinti aukštos kokybės gyvenamąją aplinką visiems, įskaitant tuos, kurie gyvena kaimo ir atokiose vietovėse, pavyzdžiui, atokiausiuose regionuose. EAPD posėdžiuose daugiausia dėmesio galėtų būti skiriama tokioms temoms kaip ateities būsto kokybė, kultūros paveldo restauravimas, renovavimas ir pritaikomasis pakartotinis naudojimas, taip pat architektūros konkursų tobulinimas ir viešieji pirkimai. Labai svarbu kurti sinergiją su NEB tinklu.

Siektini rezultatai: EAPD vykdomas keitimasis gerosios praktikos pavyzdžiais; esamų teisės aktų sistemų ir atitinkamų iniciatyvų šioje srityje įvertinimas ir galbūt proceso siekiant stebėti ir aktyviai remti aukštos kokybės standartų įtraukimą į naujas ir peržiūrėtas politikos kryptis ir programas pradėjimas; su NEB susiję veiksmai.

— Paveldo apsauga nuo gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių

Darbo metodai: tarpusavio mokymosi veikla (praktiniai seminarai, vizitai) ir (arba) konferencija.

Pagrindimas: kylant gaivalinėms ir žmogaus sukeltoms nelaimėms ir krizėms (tai, pavyzdžiui, klimato kaita, COVID-19 pandemija ir Rusijos karas prieš Ukrainą) reikalingi stipresni rizikos vertinimo įgūdžiai, geresnis pasirengimas nelaimėms ir koordinuoti veiksmai laikantis universalios požiūrio, kad būtų apsaugotas kultūros paveldas, įskaitant nematerialųjį kultūros paveldą. Remiantis esamo darbo rezultatais būtina toliau integruoti kultūros paveldą į platesnę politiką bei iniciatyvas visais lygmenimis ir naudotis esamomis bendromis Europos platformomis ir kuriamais projektais (pvz., Europos kultūros paveldo bendradarbiavimo tinklu debesijoje (HEREIN)), siekiant keistis informacija, diskutuoti ir dalytis žiniomis bei ekspertine patirtimi apie pasirengimą rizikoms ir jų valdymą, ir apie kultūros paveldo atgaivinimą ir atstatymą.

Siektini rezultatai: suinteresuotųjų subjektų pajėgumų ir įgūdžių stiprinimas; išsamaus atitinkamų vadovų, gairių ir metodikos aprašo parengimas Europos lygmeniu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingam pasirengimo rizikai ir ekstremaliosioms situacijoms priemonių kūrimui ir įgyvendinimui valstybėse narėse ir valstybių narių galimybėms tai daryti.

— Kultūros paveldo srities specialistų ir už kultūros vertybes atsakingų kompetentingų institucijų keitimasis informacija apie kovą su neteisėta prekyba kultūros vertybėmis

Darbo metodai: eilė praktinių seminarų, papildančių būsimą 2023–2027 m. ES kovos su neteisėta prekyba kultūros vertybėmis veiksmų planą, ir (arba) tarpusavio mokymosi veikla.

Pagrindimas: ES teisės aktuose dėl kultūros vertybių importo ir eksporto sprendžiama, kaip reaguoti į tarpvalstybinės neteisėtos prekybos problemas, kiek tai susiję kultūros paveldo apsauga. Kompetentingos institucijos susiduria su keliais iššūkiais (tikrinimo metodai, dokumentai, duomenų analizė, supratimas, kaip veikia meno rinka, įskaitant jos perkėlimą į internetą ir t. t.). Svarbu užtikrinti veiksmingą visų dalyvaujančių subjektų, įskaitant kultūros ministerijas, regionines ir vietos institucijas, kultūros paveldo srities specialistus, teisėsaugos institucijas, specialiąsias policijos pajėgas, muitines ir teismines institucijas, taip pat meno rinkos specialistus, dalyvavimą.

Siektini rezultatai: dalyvaujančių subjektų bendradarbiavimo įvertinimas ir pagerinimas; įžvalgų apie vieni kitų darbo metodus įgijimas; rizikos bei problemų nustatymas galimų rekomendacijų dėl patobulinimų rengimas.

d) Kultūra siekiant bendrą kūryba grindžiamų partnerysčių: ES išorės santykių kultūrinio aspekto stiprinimas

— ES strateginio požiūrio į tarptautinius kultūros ryšius ir veiksmų programos valdymas

Darbo metodai: trumpalaikis AKM, vyresniųjų pareigūnų susitikimai.

Pagrindimas: kultūros vaidmuo išorės santykių srityje įtvirtintas keliuose naujausiuose kertiniuose ES dokumentuose. Vis dėlto įgyvendinimo procese dalyvaujančių įvairių suinteresuotųjų subjektų veiksmų koordinavimas ir jų nuomonių suderinimas tebėra iššūkis visais lygmenimis tiek ES, tiek valstybėms narėms. Todėl būtina struktūrizuoti visų atitinkamų subjektų bendradarbiavimą ir stiprinti vienodas sąlygas visų, be kita ko, menininkų ir kultūros sektoriaus specialistų, interesų atžvilgiu. Atsižvelgiant į bendros kūrybos principą ES išorės santykių srityje, darbo metodus reikia pritaikyti prie nuolatinio darnaus sprendimų formavimo, be kita ko, siekiant nustatyti regioninius ir teminius prioritetus (pvz., partnerysčių su šalimis kandidatėmis kontekste) arba rengti ES pavyzdinius veiksmus (pvz., knygų mugės, pasaulines parodas, mugės ir festivalius ir t. t.).

Siektini rezultatai: kompleksinė ir įtrauki metodika, įskaitant pasiūlymus dėl būsimų darbo struktūrų ir metodų, kuriais būtų užtikrintas tvirtesnis, darnus ir ilgalaikis kultūrinio bendradarbiavimo procesas tarptautinių kultūrinių ryšių srityje, įtraukiant visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus.

— **Kultūros paveldo išsaugojimas ir vietos kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas Ukrainoje**

Darbo metodai: Komisijos vadovaujama ekspertų grupė ar idėjų kalvių susitikimai ir tarpusavio mokymosi / mokymo veikla; susitikimai su nuolatinėmis atstovybėmis.

Pagrindimas: Rusijos karas prieš Ukrainą sunaikino ir padarė žalą Ukrainos kultūros paveldui bei kultūros institucijoms; be to, iškilo didelė grėsmė, kad paveldo objektai bus ir toliau naikinami ir jiems daroma žala arba kad jais bus neteisėtai prekiaujama. Todėl turėtų būti remiamos išsaugojimo ir apsaugos pastangos. Atstatymo ir atkūrimo procesas turėtų būti vykdomas stiprinant Ukrainos pajėgumus bei ekspertines žinias ir turėtų būti grindžiamas nacionalinėmis, tarptautinėmis ir Europos normomis, standartus nustatančiais dokumentais, principais (pvz., NEB iniciatyva) ir įgyta patirtimi, taip pat atitikti Europos kokybės principus, taikomus ES finansuojamoms intervencinėms priemonėms, galinčioms daryti poveikį kultūros paveldui ⁽⁴⁾. Taip pat reikalinga parama Ukrainos kultūros ir kūrybos sektorių subjektams ir specialistams, nes jie savo veikloje toliau susiduria su daugybe sunkumų. Todėl, vadovaujantis bendros kūrybos principu, bendradarbiaujant su Ukraina kultūros srityje turėtų būti siekiama stiprinti kultūros ir kūrybos sektorių atsparumą, taip pat jų pajėgumą puoselėti gyvybingą kultūros ir meno aplinką.

Siektini rezultatai: galimų bendrų priemonių, sinergių ir geriausios praktikos pavydžių įvertinimas siekiant išsaugoti, apsaugoti ir atstatyti Ukrainos kultūros paveldą ir kultūros institucijas, ir remti Ukrainos kultūros ir kūrybos sektorių subjektus.

— **Kultūros ir kultūros sektoriaus specialistų vaidmuo propaguojant ir ginant demokratiją ir žmogaus teises nestabiliuose aplinkose**

Darbo metodai: galimi bendri posėdžiai su atitinkamomis Tarybos darbo grupėmis; bendra padėties įvertinimo konferencija / seminaras su Europos Parlamentu, Europos Taryba, UNESCO ir pilietine visuomene.

Pagrindimas: 2021 m. EIVT metinėje ataskaitoje dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje atkreipiamas dėmesys į pasaulinį demokratijos nuosmukį ir plačiai paplitusius tarptautinių žmogaus teisių pažeidimus. Tai daro poveikį ir trečiųjų valstybių kultūros ir kūrybos sektorių specialistams, kurie gina demokratiją, žmogaus teises, meninės raiškos laisvę ir t. t. Nors ES jau skatina pagarbą kultūrinėms teisėms ir įvairovei trečiojoje valstybėje, būtų galima išnagrinėti tikslingesnę ir sistemingesnę paramą, atsižvelgiant į Europos Tarybos, UNESCO ir Europos Parlamento poveikį šioje srityje.

Siektini rezultatai: išsami kultūrinės teisės ginančių žmogaus teisių gynėjų situacijų, poreikių ir kitų aspektų apžvalga.

⁽⁴⁾ <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/58799-european-quality-principles-for-eu-funded-interventions-with-potential-impact-upon-cultural-heritage>

Orientacinis 2023–2026 m. ES darbo plano kultūros srityje tvarkaraštis

Prioritetas	Veiksmas	2023 m.		2024 m.		2025 m.		2026 m.	
		1-as pusmetis	2-as pusmetis	1-as pusmetis	2-as pusmetis	1-as pusmetis	2-as pusmetis	1-as pusmetis	2-as pusmetis
a) Menininkai ir kultūros sektoriaus specialistai: kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas	Menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų statusas ir darbo sąlygos	Platforma (EK)		Teminis praktinis seminaras		Teminis praktinis seminaras		Teminis praktinis seminaras arba (galbūt) konferencija	
	Meninė laisvė	Pirmininkaujančios valstybės narės konferencija Tarybos išvados							
	Skatinti kultūros ir kūrybos sektorių skaitmeninę transformaciją			Pirmininkaujančios valstybės narės konferencija (galbūt) Tarybos išvados					
	Skatinti kultūros ir kūrybos sektorių žaliąją pertvarką, ypatingą dėmesį skiriant energetikos krizei	Padėties įvertinimas. Energetikos krizė		AKM arba praktiniai seminarai					
	Europos vaizdo žaidimų sektoriaus kultūrinio ir kūrybinio aspekto stiprinimas		Apskritojo stalo diskusijos ir (arba) idėjų kalvių susitikimas						

	Tarybos išvados dėl kultūros ir kūrybos sektorių atsigavimo, atsparumo ir tvarumo	Padėties įvertinimas						
	Tarybos išvados dėl tarpkultūrinių mainų stiprinimo pasitelkiant menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų mobilumą ir daugiakalbystę skaitmeniniame amžiuje					Padėties įvertinimas		
b) Kultūra žmonių labui: dalyvavimo kultūriniame gyvenime ir kultūros vaidmens visuomenėje didinimas	Kultūra ir demokratijos skatinimas: siekiant kultūrinės pilietybės Europoje	(2022 m. EK tyrimo pristatymas – ankstesnis darbo planas)			Tarpusavio mokymasis		(galbūt) Konferencija	
	Kultūra ir sveikata		(galbūt) Konferencija (galbūt) Neoficialus pareigūnų susitikimas	(trumpalaikė) AKM grupė				
	Ryšių užmezgimas: stiprinti bibliotekų įvairialypį vaidmenį – jos yra vartai į kultūros kūrinius, įgūdžius ir europines vertybes ir jų skleidėjos	Praktinis seminaras		AKM grupė		Praktinis seminaras	Konferencija	

	Vaikų ir jaunimo apsauga nuo žalingo turinio skaitmeninėse platformose						Praktinis seminaras		
	Įvairaus Europos turinio aptinkamumas skaitmeninėje aplinkoje	Tyrimas				(galbūt) Praktinis seminaras			
c) Kultūra planetos labui: kultūros galios išnaudojimas	Kultūros statistika – didinti atsparumą kultūros sektoriuje ir per kultūrą	Praktiniai seminarai / tarpusavio mokymasis ir diskusijos su Eurostatu ir ES valstybių narių statistikos institucijomis							
	Kultūros valdymas							Idėjų kalvių susitikimas (galbūt) Tarybos išvados	
	Klimato politikos veiksmai pasitelkiant kultūrą, įskaitant meną ir kultūros paveldą			(galbūt) Praktinis seminaras		(galbūt) Praktinis seminaras		Praktinis seminaras	(galbūt) Tarybos išvados
	Aukštos kokybės gyvenamoji aplinka visiems	ES finansuojamų mokslinių tyrimų šia tema pažanga							
		EAPD posėdžiai							
		NEB iniciatyvos skatinimas							
		(galbūt) konferencija							
	Paveldo apsauga nuo gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių			Tarpusavio mokymasis		(galbūt) Konferencija			
	Kultūros paveldo srities specialistų ir už kultūros vertybes atsakingų kompetentingų institucijų keitimasis informacija apie kovą su neteisėta prekyba kultūros vertybėmis		Praktinis seminaras / tarpusavio mokymasis	Praktinis seminaras / tarpusavio mokymasis	Praktinis seminaras / tarpusavio mokymasis				

d) Kultūra siekiant bendrą kūryba grindžiamų partnerysčių: ES išorės santykių kultūrinio aspekto stiprinimas	ES strateginio požiūrio į tarptautinius kultūros ryšius ir veiksmų programos valdymas	Vyresniųjų pareigūnų susitikimas						
			Trumpalaikis AKM					
	Kultūros paveldo išsaugojimas ir vietos kultūros ir kūrybos sektorių įgalinimas Ukrainoje	Komisijos vadovaujama ekspertų grupė arba idėjų kalvių susitikimai Tarpusavio mokymasis / mokymo veikla						
		Susitikimai su nuolatinėmis atstovybėmis						
	Kultūros ir kultūros sektoriaus specialistų vaidmuo propaguojant ir ginant demokratiją ir žmogaus teises nestabilioje aplinkoje			Bendra padėties įvertinimo konferencija / seminaras (su Europos Parlamentu, Europos Taryba, UNESCO, pilietine visuomene)				
		Bendras posėdis su atitinkama Tarybos darbo grupe						

B PRIEDAS

Su visais darbo metodais susijusios gairės*Bendrosios gairės*

- Darbo plane numatyti darbo metodai yra lankstūs ir neapsiriboja III skyriaus 7 punkte išvardytais metodais.
- Prireikus Komisija teiks ekspertines žinias (įskaitant tyrimus ir kitų formų ekspertų indėlių) ir logistinę paramą, susijusią su šiame darbo plane siūlomais darbo metodais.
- Dalyvavimas yra savanoriškas ir, kai aktualu, grindžiamas valstybės narės atliekamu paskyrimu. Komisijos ekspertų grupėms ir apskritojo stalo diskusijoms taikomos specialios taisyklės (žr. toliau).
- Jei aktualu, įmanoma ir jei to bus paprašyta, Komisija suteiks virtualią erdvę (komunikacijos ir dalijimosi dokumentais tikslais) pasirinktiems darbo metodams, kad ekspertai galėtų palaikyti ryšius ir diskutuoti atitinkamais klausimais. Šioje virtualioje erdvėje galės dalyvauti paskirtieji asmenys iš visų valstybių narių ir, kai aktualu, kitų dalyvaujančių šalių.
- Kultūros reikalų komiteto prašymu jis bus informuotas apie pažangą, padarytą įgyvendinant darbo plano veiksmus.
- Kiekvienam galutiniam kiekvieno darbo metodo pagal darbo planą rezultatui bus pasiūlytas, jei tikslinga, paskirstymo ir komunikacijos Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis planas.
- Rekomendacijas, parengtas taikant kiekvieną darbo metodą, aptars Kultūros reikalų komitetas ir, jei aktualu, kiti atitinkami parengiamieji organai ir, jei tikslinga, jos bus pateiktos Tarybai.
- Bus skelbiamos galutinės kiekvieno darbo metodo ataskaitos, o Komisijos tarnybos, jei tikslinga, išvers ne ilgesnę kaip keturių puslapių santrauką į visas oficialiąsias ES kalbas.

Atvirasis koordinavimo metodas (AKM)

- AKM yra valstybių narių bendradarbiavimo, keitimosi informacija ir dalijimosi gerosios praktikos pavyzdžiais tam tikromis bendromis temomis sistema, užtikrinanti galimybę rengti neprivalomas rekomendacijas.
- Kultūros reikalų komitetas, kai aktualu, prisidedant Audiovizualinių klausimų ir žiniasklaidos darbo grupei, remdamasis Komisijos pasiūlytu įgaliojimų projektu, parengs galutinę AKM įgaliojimų redakciją.
- Įgaliojimuose gali būti siūloma, kad trečiosios šalys, įskaitant trečiąsias valstybes, būtų kviečiamos į AKM grupę ⁽¹⁾.
- Kiekviena AKM grupė bus atsakinga už tai, kad pirmame ekspertų grupės posėdyje būtų paskirtas jos pirmininkas arba bendrapirmininkai.
- Priklausomai nuo temos, AKM grupė galėtų būti paskatinta sudaryti mažesnes tikslines grupes ir, jei tikslinga, taikyti dalyvaujamuosius metodus.

Tarpusavio mokymosi veikla

- Tarpusavio mokymosi veikla turėtų suteikti galimybę atitinkamiems politikos formuotojams, specialistams ir (arba) atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams keistis idėjomis ir žiniomis apie praktiką, priemones ir darbo metodus nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis. Tai turėtų būti reali veikla, vykdoma laikantis tvirto praktinio požiūrio.
- Atskiros valstybės narės arba valstybių narių grupė gali imtis iniciatyvos ir teikti ekspertines žinias arba prašyti ekspertinių žinių apie šį darbo metodą.
- Komisija taip pat gali organizuoti nacionalinių, regioninių ar vietos specialistų tarpusavio mokymosi veiklą.

Idėjų kalvių susitikimai

- Idėjų kalvių susitikimai turėtų suteikti galimybę aptarti naujas, aktualias ar novatoriškas temas, taip pat drauge pasidalyti idėjomis apie planus ar strategijas. Debatai turėtų būti atviri ir visiškai neformalūs.

⁽¹⁾ Šiame darbo plane „trečiosios valstybės“ yra valstybės, nurodytos programos „Kūrybiška Europa“ (Reglamentas (ES) 2021/818 (OL L 189, 2021 5 28, p. 34)) 9 ir 10 straipsnių nuostatose.

- Atskiros valstybės narės arba valstybių narių grupė, bendradarbiaudamos su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, gali imtis iniciatyvos ir teikti ekspertines žinias apie šį darbo metodą ir su juo susijusią logistinę paramą.
- Taikant šį metodą gali būti surengtas vienas susitikimas arba eilė susitikimų, kaip siūlo inicijuojančioji institucija.

Padėties vertinimas

- Padėties vertinimo tikslas – apžvelgti ir įvertinti Kultūros reikalų komiteto sutartos temos pokyčius ir pasiekimus šioje srityje. Be to, tai bus forumas visiems diskusijoje dalyvaujantiems asmenims.
- Padėties vertinimas gali būti atliekamas bet kokia tinkama forma, pvz., rengiant internetinį ekspertų susitikimą, pateikiant klausimyną, surengiant konferenciją ir t. t.

Komisijos vadovaujamos ekspertų grupės ir apskritojo stalo diskusijos

- Komisijos vadovaujamos ekspertų grupės yra Komisijos įsteigti konsultaciniai organai, kurie teikia konsultacijas dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir politikos iniciatyvų rengimo ⁽²⁾. Dalyvaujantys ekspertai atrenkami pagal Komisijos vidaus taisykles.
- Komisija taip pat gali surengti apskritojo stalo diskusijas su atrinktais dalyviais tam tikra tema, dėl kurios susitarta ES darbo plane kultūros srityje.

⁽²⁾ Komisijos ekspertų grupių registras: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/home>

II PRIEDAS

Susiję pagrindiniai politiniai dokumentai

- Nauja 2019–2024 m. ES strateginė darbotvarkė (priimta 2019 m. birželio 20 d.);
- 2018 m. gegužės 22 d. Komisijos komunikatas „Nauja Europos kultūros darbotvarkė“ (COM(2018) 267 final);
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žiniasklaida skaitmeniniame dešimtmetyje: gaivinimo ir transformacijos rėmimo veiksmų planas“ (COM(2020) 784 final);
- Konceptija dėl kultūros paveldo konfliktų ir krizių metu. Taikos ir saugumo komponentas Europos Sąjungos išorės veiksmų srityje (2021 m. balandžio mėn.);
- Konferencija dėl Europos ateities. Galutinių rezultatų ataskaita (2022 m. gegužės mėn.);
- Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinė redakcija, ypač SESV (OL C 202, 2016 6 7, p. 47) 8, 10 ir 167 straipsniai;
- Konvencija dėl teisės pažeidimų, susijusių su kultūrinėmis vertybėmis (2017 m.);
- Tarybos išvados „Europos žiniasklaida skaitmeniniame dešimtmetyje. Gaivinimo ir transformacijos rėmimo veiksmų planas“ (OL C 210 2021 6 3, p. 1.);
- Tarybos išvados dėl ES strateginio požiūrio į tarptautinius kultūros ryšius ir veiksmų programos (OL C 192, 2019 6 7, p. 6);
- Tarybos išvados dėl Europos kultūros ir kūrybos pramonės ekosistemos strategijos kūrimo (OL C 160, 2022 4 13, p. 13);
- Tarybos išvados dėl kultūros valdymo (OL C 393/03, 2012 12 19, p. 8);
- Tarybos išvados dėl kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos kaip itin svarbių naujojo europinio bauhauso iniciatyvos elementų (OL CI 501, 2021 12 13, p. 13);
- Tarybos išvados dėl ES požiūrio į kultūros paveldą konfliktų ir krizių metu (dok. 9837/21);
- Tarybos išvados dėl tarpkultūrinių mainų stiprinimo pasitelkiant menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų mobilumą ir daugiakalbystę skaitmeniniame amžiuje (OL C 160, 2022 4 13, p. 20);
- Tarybos išvados dėl rizikos valdymo kultūros paveldo srityje (OL C 186, 2020 6 5, p. 1);
- Tarybos išvados dėl kultūros ir kūrybos sektorių atsigavimo, atsparumo ir tvarumo (OL C 209, 2021 6 2, p. 3);
- Tarybos išvados dėl 2019–2022 m. darbo plano kultūros srityje (OL C 460, 2018 12 21, p. 12) ir Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl 2019–2022 m. darbo plano kultūros srityje (COM/2022/317 final);
- Tarybos išvados dėl jaunųjų kūrybiškų kartų (OL C 189, 2019 6 5, p. 34);
- Davoso deklaracija „Siekis sukurti kokybišką statybos kultūrą („Baukultur“) Europoje“, 2018 m. sausio 20–22 d.;
- 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2017/864 dėl Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) (OL L 131, 2017 5 20, p. 1);
- 2022 m. kovo 7–8 d. Anžė posėdžiavusių už kultūrą, audiovizualinius klausimus ir žiniasklaidą atsakingų Europos ministrų deklaracija;
- 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planas (JOIN/2020/5 final);
- *European Cultural Heritage Green Paper, Putting Europe's shared heritage at the heart of the European Green Deal* (Europos kultūros paveldo žaliąji knyga „Bendras Europos paveldas – Europos žaliąjo kurso pagrindas“) (2021 m. kovo mėn.);
- 2020 m. rugsėjo 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos kultūros gaivinimo (2020/2708(RSP));
- 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl menininkų padėties ir kultūros gaivinimo ES (2020/2261 (INI));

- Kultūros paveldo vertės visuomenei pagrindų konvencija (Faro konvencija, 2005 m.);
 - G20 vadovų Romos deklaracija;
 - Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“ (JOIN/2016/029 final);
 - Ministrų deklaracija dėl kultūros COVID-19 krizės metu (2020 m. balandžio mėn.);
 - Porto Santo chartija (2021 m.);
 - Rekomendacija CM/Rec (2017) valstybėms narėms dėl XXI-ojo amžiaus Europos kultūros paveldo strategijos (2017 m.);
 - 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2021/818, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. programa „Kūrybiška Europa“ (OL L 189, 2021 5 28, p. 34);
 - Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl darnaus vystymosi kultūros aspekto (OL C 410, 2019 12 6, p. 1);
 - Romos chartija (2020 m.);
 - Keiskime mūsų pasaulį. JT darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. (A/RES/70/1);
 - 2005 m. UNESCO konvencija dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo;
 - UNESCO kultūros vertybių apsaugos ginkluoto konflikto metu konvencija ir Konvencijos įgyvendinimo taisyklės (1954 m. gegužės 14 d., Haga);
 - UNESCO „Mondiacult“ deklaracija kultūros klausimais (Meksikas, 2022 m. rugsėjo 30 d.);
 - Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija 2347 (UNESCO skaitmeninė biblioteka, 2017, CL/4210).
-